

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศที่จะสามารถพัฒนาทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคมได้อย่างรวดเร็ว นั้นย่อมต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ ประการสำคัญที่สุดก็คือ ทรัพยากรด้านมนุษย์และทรัพยากรด้านการเงิน โดยเหตุที่ประเทศไทยมีทรัพยากรด้านการเงินค่อนข้างจำกัด ดังนั้นในการพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นหลักใหญ่ ทั้งนี้หมายความว่า ประเทศที่จะต้องการความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมนั้น จำเป็นต้องมีกำลังคนที่มีความรู้และมีทักษะในการประกอบกิจการงานในปริมาณที่เพียงพอ กับความต้องการของประเทศไทย ความต้องการดังกล่าว ต้องอาศัยระบบการศึกษาที่ดีมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพทุกระดับการศึกษา ซึ่งต้องมีการปฏิรูปการศึกษาทุกระดับ เพื่อจัดหลักสูตรและการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละระดับด้วย เพราะเด็กแต่ละวัยย่อมมีวิธีการและความสามารถที่จะเรียนรู้ต่างกัน หน้าที่ของครูก็คือ เป็นผู้จัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้เหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละวัย เพื่อความสำเร็จของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการก้าวหน้าอย่างมั่นคง อันก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวมควบคู่กันไป

ความมุ่งหมายทางการศึกษา

ความมุ่งหมายทางการศึกษาในปัจจุบันนี้แตกต่างกับความมุ่งหมายในสมัยก่อนมาก กล่าวคือนักการศึกษาหันมาเน้นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนมากกว่าที่จะเน้นการรับรู้หรือการจำเนื้อหาวิชา ในขั้นพัฒนาการผู้เรียน ความมุ่งหมายเดิมมักเน้นเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ในขณะที่ความมุ่งหมายสมัยใหม่เน้นการพัฒนาการของผู้เรียนทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม อารมณ์ ร่างกาย และสติปัญญา ความแตกต่างอีกประการที่เห็นได้ชัดคือ ความมุ่งหมายเดิมเน้นการเตรียมผู้เรียนเพื่อ

¹คารา ทีปะปาล, การศึกษากับการพัฒนาชุมชน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช, 2521), หน้า 27 - 73.

✓ ศึกษาทอในอนาคคและเน้นการ เรียนรู้เกี่ยวกับอดีต ส่วนความมุ่งหมายในสมัยนี้กลับเน้นการ เตรียม ผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับการ ดำรงชีวิตในสังคม เน้นปัจจุบันกาลและความสามารถที่จะปรับตัวได้ ในอนาคค

คั้งนั้นการกำหนดความมุ่งหมายในระดับโรงเรียน ผู้บริหาร และครู นอกจากจะคำนึงถึง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนแล้ว ยังต้องให้สอดคล้องกับลักษณะต่าง ๆ ของความมุ่งหมายที่เป็นปัจจุบันอีกด้วย¹

ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษา

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการ ศึกษาเบื้องต้นให้แก่เด็กในวัยเรียน (School Age) ไคแก่เด็กวัย 6 - 12 ปี ให้ได้รับการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนจึง มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้สึทที่คั่งงามต่อการ เรียนและสังคม การปลูกฝัง เจตคติที่ดีเป็น สิ่งที่ครูจะต้องช่วยเหลือและให้ความสนใจ² นอกจากนี้ครูยังควรรู้ถึงพัฒนาการต่าง ๆ ของเด็กประถม ศึกษา อีกทั้งสนใจศึกษาเพิ่มเติมถึงทฤษฎีการ เรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการวิจัยทางจิตวิทยา

ในเรื่องทฤษฎีการ เรียนรู้ ไคกล่าวถึง ธรรมชาติของความสนใจของวัยเด็ก เมื่อเด็ก เข้าโรงเรียน ความสนใจในการเล่นที่ไม่มีจุดหมายจะเปลี่ยนเป็นกิจกรรมที่เป็นเรื่อง เป็นราว สนใจ สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในสิ่งที่สะกุกตา สนใจสัตว์เลี้ยง การระบายสี การเล่นที่ไคกำลัง อ่าน หนังสือ ชอบเล่นแสดงบทบาท ชอบฟังวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เด็กหญิงชอบการ คริว เย็บปัก ถักร้อย ชายจะสนใจการาราศาสตร์ ศิลปะ วิทยาศาสตร์ เด็กวัยนี้สนใจกลุ่ม ชุมชนชน ท้นเหตุ บัญหาทางสังคม ชอบอภิปราย ออกความเห็น สนใจอาชีพ ฯลฯ³

¹สุมิตร ตูตถานุภร, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2520), หน้า 58 - 62.

²ภิญโญ สาทร, หลักการการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภา, 2521), หน้า 221.

³สุภาวคี่ เทพสุภราชภักด, การประถมศึกษา (อุบลราชธานี : หน่วยผลิตเอกสารการ พิมพ์แผนกบริหาร การศึกษา วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, 2521), หน้า 55 - 56.

การศึกษาถึงเรื่องความสนใจของเด็กวัยประถมศึกษาจะเป็นประโยชน์แก่ครูที่จะจัดกิจกรรมการเรียนและบริการแนะแนวให้เหมาะสมกับความสนใจของเด็ก¹ ทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อนักบริหารและนักพัฒนาหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจนำแนวคิดในเรื่องนี้ใช้สำหรับการปรับปรุงคุณภาพของบุคลากร ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสนใจทางด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

หลักการ และทฤษฎีพื้นฐานในการวิจัย

การที่รัฐจะจัดการศึกษาให้ได้ผลดี นอกจากการ จัดงบประมาณโดยให้มีอาคารสถานที่ ครูผู้สอน ตลอดจนอุปกรณ์ให้พอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตามแนวทางที่รัฐต้องการ สิ่งหนึ่งที่ผู้จัดการศึกษาควรคำนึงถึงคือ ความสนใจของเด็ก ทั้งนี้เพราะเด็กจะเรียนได้ดีก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นมีความหมายสำหรับเด็ก²

ในเรื่องความสนใจที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของจอห์นคีย์ กล่าวว่า เด็กเรียนรู้โดยการคิดก่อนแล้วทำตามนั้น ต้องมีการซักถามอภิปรายมาก ๆ จึงจะเกิดความคิด และต้องถือว่าความสนใจของเด็กสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด ครูเป็นเพียงผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้และให้ตามที่เขาสนใจ เด็กเป็นศูนย์กลาง ครูไม่ใช่ศูนย์กลางในกระบวนการเรียนรู้³

นอกจากนี้ เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ ได้กล่าวอ้างถึงคำกล่าวของรุสโซซึ่งพูดถึงความสนใจว่า ความสนใจที่แท้จริงเท่านั้นที่เป็นชนวนสำคัญทำให้บุคคลกระทำการ ใฝ่เรียนและช่วยความมั่นใจ⁴

¹คมเพชร ฉัตรสุกกุล, บริการสนเทศ (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2522), หน้า 211.

²เปลื้อง ณ นคร, จิตวิทยาสำหรับชีวิต (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรเสรี, 2515), หน้า 423.

³บุญโญ สาข, หลักการศึกษ, หน้า 221.

⁴เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนในชั้นมัธยมตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500), หน้า 10.

เมื่อความสนใจมีความสำคัญต่อการเรียน ครูผู้สอนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของความสนใจ และจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดความชอบ มีเจตคติที่ดีในประสบการณ์ที่ได้รับ โดยทั่วไปเด็กจะคัดเลือกประสบการณ์ที่ตนสนใจ และเด็กจะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจได้ดี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกที่จะศึกษาเพียงความสนใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2523 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น

2. การวิจัยนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยใช้ลักษณะคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 7 ข้อ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยตนเองทั้งหมด รวมทั้งการบันทึกเสียง และจดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรควบคู่กันไปกับการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ได้กำหนดเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์คนละประมาณ 50 นาที รวมเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ทั้งหมดประมาณ 70 ชั่วโมง

3. ผลของการวิจัยนี้สรุปพาดพิง (infer) ได้เฉพาะกลุ่มตัวอย่างประชากรเท่านั้น

4. ขอบเขตของเครื่องมือจะครอบคลุมเฉพาะวิชาเรียน แนวโน้มในการประกอบอาชีพ และการใช้เวลาว่างของนักเรียนเท่านั้น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจ และผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สร้างเครื่องมือในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย คำถามแบบปลายเปิด 7 ข้อ โดยให้บุตรหญิงผู้วิจัยจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไข แล้วนำไปทดลองสัมภาษณ์กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ของโรงเรียนวัดบางบัว (สายเสริมวิทย์) จังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 10 คน เป็นนักเรียนชาย 5 คน นักเรียนหญิง 5 คน จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขในด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ให้เหมาะสม และนำไปทดลองสัมภาษณ์ครั้งที่สองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกของโรงเรียนวัดไทร เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน เป็นนักเรียนชาย 5 คน หญิง 5 คน แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับแก้ในด้านเนื้อหาอีกครั้ง ให้เป็นแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

2. คัดเลือกตัวอย่างประชากร คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2523 ใน

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมชา (Simple Random Sampling) โดยนำรายชื่อ เขตทั้งหมดในกรุงเทพมหานครมาจับฉลาก ได้ 8 เขต จาก 24 เขต และนำรายชื่อโรงเรียนทั้งหมดที่มีอยู่ใน 8 เขต มาจับฉลาก เลือกเขตละ 1 โรงเรียนเคียงกัน ได้ โรงเรียนทั้งหมด 8 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนวัดคลองคูมี เขตยานนาวา
2. โรงเรียนวัดม่วงแค เขตบางรัก
3. โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน
4. โรงเรียนวัดปากบ่อ เขตพระโขนง
5. โรงเรียนประชาภิบาล เขตบางเขน
6. โรงเรียนคลองหนองใหญ่ เขตภาษีเจริญ
7. โรงเรียนมีนบุรี เขตมีนบุรี
8. โรงเรียนวัดประเสริฐสุททาวาส เขตราชบุรีวณะ

ในแต่ละโรงเรียนที่เลือกได้นั้น ผู้วิจัยนำรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกทั้งหมดแยกออกเป็น 2 กลุ่ม ตามเพศ แล้วจับฉลากได้นักเรียนชาย 5 คน นักเรียนหญิง 5 คน รวม 10 คน ต่อโรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมดจาก 8 โรงเรียนที่ใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัยนี้เป็นนักเรียนชายทั้งสิ้น 40 คน หญิง 40 คน รวม 80 คน

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการหาค่าร้อยละหรือความถี่และ เสนอข้อมูลในรูปตารางและความเรียง

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ นี้ สามารถศึกษาความสนใจทางด้านการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล
2. เนื้อหาที่ใช้ถามครอบคลุมหลักสูตร

ความจำกัดของการวิจัย

สถานที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ในบางโอกาสผู้วิจัยไม่สามารถจะควบคุมไม่ให้มีเสียงรบกวนจากสภาพแวดล้อม ซึ่งอาจทำให้ผู้รับการสัมภาษณ์ไม่มีสมาธิเท่าที่ควร

คำจำกัดความ

ความสนใจ หมายถึง ท่าที และความรู้สึกที่บ่งลักษณะออกมาและเพ่งเล็งจิตใจไปยังสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความสนใจอาจจะเป็นชั่วคราวชั่วขณะ หรืออาจจะเป็นความรู้สึกในตัวคนเป็นเวลานาน ๆ ก็ได้ ความสนใจในสิ่งหนึ่งจะปรากฏให้เห็นได้โดยการที่ใคร่เพ่งเล็งอย่างมาก และมีจิตใจจดจ่อต่อสิ่งนั้น

การเรียน คือ การจัดประสบการณ์ทั้งมวลแก่นักเรียนในเวลาเรียน ซึ่งอาจจะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้

ความสนใจทางด้านการเรียน หมายถึง ความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวิชาเรียน : โสภทัศนุปรกรณ์
กิจกรรมการเรียนการสอน เรื่องที่อยากรู้: แนวโน้มในการประกอบอาชีพ และการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

นักเรียน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก ปีการศึกษา 2523 ในโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เครื่องมือวิจัยประกอบคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 7 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยจัดแยกประเภทคำถามออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. วิชาที่ชอบ
2. วิชาที่ไม่ชอบ
3. ความสนใจที่จะแสวงหาความรู้ และศึกษาเพิ่มเติมในวิชาต่าง ๆ
4. ความสนใจในค่านิยมการเรียน
5. ความสนใจในค่านิยมกิจกรรมการเรียน
6. การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน
7. แนวโน้มในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ครูแนะแนวนำผลการวิจัยที่ได้ไปจัดโปรแกรมแนะแนวในโรงเรียน

ให้เหมาะสมกับความสนใจของนักเรียน

3. เพื่อเป็นแนวทางแก่นักบริหารและนักวิชาการใช้ในการพัฒนาปรับปรุงเนื้อหา หลักสูตร และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย